

Kloosterkerk – 5 september 2021
15^e zondag na Pinksteren
‘Over de rivier’
Markus 9: 30-37 en Markus 10:13-22
ds. Marja Flipse

U kunt deze dienst alsnog bekijken en beluisteren via <https://youtu.be/q509gQvyYb8>

Gebed om ontferming

Uw aanwezigheid
raakt ons, nabije God.
Bij U mogen we opademen
en voelen dat we kinderen zijn,
uw kinderen.
In de eenvoud van dit moment
weten we ons even bevrijd
van de gevaren van het volwassen zijn
het moeten en het weten
het willen en het hebben
de druk en de drukte
de argwaan en de competitie.
Dat wij dicht bij onszelf mogen blijven
en dicht bij U,
dat we ons niet verschuilen
achter hardheid en kilte
maar onbevangen mogen leven
uw toekomst tegemoet,
zo bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Onze gemeenschap met elkaar
ontwapent ons.
In de oprechtheid van dit moment
dromen we even
van hoe het ook kan,
geven we ons over
aan wat ons verbindt
dwars door onze verschillen heen
dwars door onze irritaties
onze vooroordelen
onze wrok

onze ijdelheid
onze onverschilligheid.
Dat wij niet mogen loslaten
wat ons ten diepste mensen maakt
medemensen
dat we elkaar vast blijven houden
zonder angst onszelf te verliezen,
zo bidden wij U:
Heer, ontferm U...

De nood van onze wereld
van uw wereld
gaat ons aan het hart.
In de rust van dit moment
klinkt des te luider
alles wat de stilte verstoort
de vrede bedreigt
de mensheid ontwricht
de toekomst vergiftigt.
Dat wij geraakt mogen blijven worden
door de wereld om ons heen
die grote, beangstigende
gehavende, wonderschone wereld;
dat het hier mag zijn
tussen de puinhopen
en in de vruchtbare grond
dat uw koninkrijk ontluikt
en dat wij het niet in de weg mogen staan,
zo bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Preek

Ik herinner het me nog goed,
die eerste keer dat de drie zusjes in de kerk waren
toen het avondmaal was.

Ze kwamen doelbewust op me af
toen ik het brood stond uit te delen.
“Hee, dominee!!” riepen ze onbekommerd.
Ze hadden alle drie een knuffel bij zich,
een aap, een eenhoorn, en ik geloof een beer.

Een van de zusjes stak haar knuffel naar voren.
“O, hallo,” zei ik, “wie hebben we hier?”
“Dit is Aap,” zei ze.
“Goedemorgen Aap, ben jij voor het eerst in de kerk?”
Hij wist het niet meer zeker.
Zo maakte ik ook kort kennis met de andere twee knuffels,
en daarna wilde ik verder
met het uitdelen van het brood.

Maar dat pikten de zusjes niet.
“Nee,” zei er eentje,
“je moet ze aanraken!
Anders telt het niet.”
Dus werd er ter plekke een zegen verzonnen
voor Aap, Eenhoorn en waarschijnlijk Beer.
Ze kregen een kruisje op hun neus.
En toen was het goed.

Ik heb daar nog vaak over nagedacht,
hoe mooi het is
dat voor kinderen
de ontmoeting met God
blijkbaar niet in het hoofd gebeurt
maar dat het een aanraking is.

En dat het ook niet genoeg is
om aangesproken te worden,
om bij name genoemd te worden,
maar dat het pas echt telt
als er meer dan alleen maar woorden
aan te pas komen.

Alleen een aanraking telt.

Hoe vaak ervaren we dat in onze eigen omgang met elkaar?

Dat een vierkantje op een scherm

niet voelt als een echt mens

en een elleboog of een buiging

maar een halve groet is?

Misschien leren we het aanraken als volwassenen een beetje af
als we meer in ons hoofd gaan zitten

en minder in ons lijf

en berekenender worden in onze omgang met elkaar.

Maar de behoefte blijft.

Dat zie je wel als het er echt op aan komt.

Dat zie je aan wat we echt gemist hebben de laatste tijd

en wat velen nog steeds moeten missen.

Niet zozeer de drie luchtzoenen van je oudtante

maar de echte aanraking

bij het condoleren

bij het mede-lijden

bij ziekte of sterven

en bij het feliciteren

het gelukwensen

bij de grote mijpalen

van het leven en van nieuw leven

en die handdruk of dat schouderklopje

waarmee je zegt, ik zie je,

jij bestaat voor mij,

jij mag er zijn.

De komende weken gaan we in het evangelie van Markus

op zoek naar momenten

waarin Jezus mensen heel nabij komt;

waarin hij hen aanraakt, of zich laat aanraken.

Momenten die tellen.

Aanrakingen die een heel nieuw begin betekenen.

Aanrakingen waarnaar gesnakt wordt,

waar om gesmeekt wordt.

Maar we beginnen met twee korte scènes

waarin Jezus zijn arm om kinderen heenslaat.

Op zichzelf geen wereldschokkend gegeven;

we hebben het allemaal wel eens gedaan.

Maar wat er misschien zo belangrijk aan is, is dit:
om een kind in je armen te sluiten
moet je door je knieën.
En die beweging is in beide verhalen
een parabel op zich,
hoezeer ze ook ieder hun eigen accenten leggen.

Ik moest lachen toen ik een berichtje kreeg van het streamteam,
'heb je misschien nog een plaatje bij de dienst voor op YouTube,
want de plaatjes van Jezus met de kinderen zijn allemaal zo zoet.'
En inderdaad, als je gaat zoeken
dan kom je bijna alleen maar een Disney-Jezus tegen
die wat voorbeeldige schatjes in matrozenpakjes een knuffel geeft.
Nergens een volwassene te bekennen.

Het verhaal dat de meeste weerklank heeft gevonden
in het christelijke gedachtengoed
is dan ook het tweede.
De boodschap daar is eenvoudig
en het plaatje herkenbaar:
als je het koninkrijk van God binnen wilt,
moet je weer worden zoals een kind.

En dan zie je dus gelijk die matrozenpakjes voor je
van de zoete plaatjes
en dan denk je, o ja, een kind -
braaf, gezellig, schattig, beetje onnozel.
Er is niet veel voor nodig om het koninkrijk binnen te komen.
Het is kinderspel.

Maar daar zien we al gauw iets over het hoofd.
Wij zijn namelijk geen kinderen.
Een kind heeft nog niets te verliezen,
maar de gemiddelde volwassene wel.

En daarom volgt op deze scène ook meteen
de ontmoeting met een jongeman
die er ook graag bij wil horen.
Hij is zoveel mogelijk kind gebleven;
vanaf zijn jeugd is hij braaf geweest.
Dat moet wel wat opleveren.
Jezus kijkt met net zoveel liefde naar hem als naar de kinderen.
Maar hij is geen kind meer.

En dus wringt er iets.
Bij hem zitten zijn bezittingen in de weg.

Nou is het Jezus niet om die bezittingen te doen;
dat is maar een voorbeeld.
We vergaren bij het opgroeien allemaal bagage;
bij de een is het geld, bij de ander status,
bij weer een ander angst, of zelfingenomenheid.
Er is altijd wel iets waardoor een mens zich vastklampt
aan de status quo
en het zich niet kan veroorloven
om een nieuwe, rechtvaardige wereld te riskeren.

En daardoor is er juist heel veel voor nodig
om het koninkrijk binnen te komen -
je moet er namelijk voor loslaten en afleren,
en als er iets moeilijk is, dan is dat het wel.

Het koninkrijk van God
brengen wij niet dichterbij
door braaf binnen de lijntjes te kleuren.
Het vraagt een ander soort kindsheid van ons;
het soort kindsheid
dat nog steeds tegen grenzen aan durft te lopen
en dat die grenzen aftast
van je eigen plaats in de wereld
en nog steeds wil leren
waar je eigen vrijheid ophoudt
en die van een ander begint.

Die zoete plaatjes waar het glazuur van van je tanden springt
zijn, misschien onbedoeld, juist heel radicaal.
Ergens buiten beeld staan de leerlingen van Jezus,
die zojuist de kinderen nog probeerden weg te houden -
zij doen er immers nog niet toe.

We zijn al een behoorlijk eind op weg
in het evangelie van Marcus
als hij over deze voorvallen met de kinderen vertelt.
Jezus is al een beroemdheid geworden
en zijn leerlingen hebben zich ontpopt
tot ware bodyguards.

Ze staan om Jezus heen
alsof het hun taak is
om te beslissen
wie er door Jezus aangeraakt wordt
en wie niet.

Dat dat nou juist niet is
waar een leerling van Jezus zich druk om moet maken
dat hebben de leerlingen nog niet begrepen.
Zij worden nog in beslag genomen door vragen als,
hoe zit het eigenlijk met onze hiërarchie?
Wie mag er precies welke handeling verrichten,
wie is voor ons en wie tegen ons?
Wie mag er in de buurt van Jezus komen
en is zijn aandacht waard?

Het is niet doorgedrongen
dat Jezus ze net verteld heeft
dat ze onderweg zijn naar Jeruzalem,
dat hij daar aan zijn einde zal komen
en dat dat de natuurlijke consequentie is
van de plaats die hij bewust inneemt in de wereld.

We horen hier echo's van dat verhaal
waarin duizenden mensen zo dicht bij Jezus willen zijn
dat ze zichzelf niet de gelegenheid gunnen om te eten;
en de leerlingen willen ze wegsturen.
'Hoe ben je van plan
om al deze mensen te geven wat ze nodig hebben?'
vragen ze aan Jezus,
'Ga jij voor eten zorgen?'

'Nee,' zegt hij,
'doen jullie dat zelf maar.'
Al die tijd dat jullie je nu al druk maken
over wat er kan en mag en moet
hadden er al mensen gevoed kunnen worden,
getroost, aangeraakt.

En dat is precies ook
wat hij zegt in die eerste scène in Marcus.
Je zit erop te wachten dat hij gaat zeggen,
'jullie vinden jezelf zo belangrijk,

maar juist de onooglijke, weerloze mens
die heet ik welkom in het koninkrijk’.

Maar dat zegt hij niet.
Hij zegt, ‘mensen die zijn zoals dit kind,
die moeten *jullie* welkom heten,
die moeten *jullie* omarmen -
en dan pas heb je mij
en dan pas begrijp je iets van God.’

In Gods wereld gaat het niet om waar jij staat
maar om wie jij in je armen sluit.
God komt niet bij je binnen via je hoofd
maar via je armen.

Een mens plaatst zichzelf van nature in het middelpunt.
Jezus zet er de ander neer,
en wel de meest weerloze ander:
een naamloos kind.

Wees als een kind
dat nog niets heeft om op terug te vallen
behalve de armen van zijn ouders.
En omarm diegene die is als een kind,
voor wie jouw aanraking geen luxe is
maar een eerste levensbehoefte.
Meet je niet aan de groten,
maar bekommer je om de kleinen.

Daarin ligt je relatie met God.
Niet in voor vol aangezien worden
maar in anderen in hun waarde laten.
Niet in je positie bevechten
maar in door je knieën gaan.

Als Jezus de kinderen naar zich toe laat komen
is dat een voorproefje op zijn koninkrijk.
Als Jezus dit ene kind in zijn armen neemt
is het een protest,
een statement naar de buitenwereld toe:
deze persoon doet ertoe.

Hardleerse leerlingen,
kunnen jullie dit nog?
Door je knieën om de ander in de ogen te kijken
en te zeggen,
'jij doet ertoe,
van jou kan ik leren,
van jouw kwetsbaarheid,
van jouw puurheid.
Jij mag er zijn.
Jij bent genoeg.'
Kunnen *wij* dat nog?

Gebeden

God van liefde,
elke dag groeien we
en worden we gevormd
door wat de wereld van ons verwacht,
de wereld die wil
dat wij elke dag volwassener worden.
En dan af en toe, plotseling,
kijkt U ons aan
door de ogen van een kind,
raakt U ons aan
zoals alleen een ouder dat kan,
zien we iets van hoe het zou kunnen zijn
als we onszelf durfden loslaten
en ons door U bij de hand lieten nemen.

Eeuwige God,
help ons te leven
vanuit het vertrouwen
dat wij onszelf mogen zijn,
uw kinderen,
dat we ons mogen verwonderen
dat we mogen experimenteren
en fouten mogen maken
dat we mogen dromen
over hoe het ook zou kunnen.

Wij bidden dat er iets van uw koninkrijk zichtbaar wordt
op die plaatsen waar het zo eindeloos ver weg lijkt,
waar er geen vrede is, geen recht,
geen menswaardige samenleving,
geen veiligheid en geen vreugde.
Op plekken gehavend door vuur en water,
door honger en droogte,
door geweld en onderdrukking,
door een gebrek aan leiders en herders.

Wij dromen van een wereld
waar de eersten de laatsten zijn
en de laatsten de eersten,
waar gulheid en dienstbaarheid
geen teken van zwakte zijn, maar van kracht.

Wij bidden om kracht en troost voor (...)
die nu zonder (...) door het leven moet
en voor iedereen die leeft met gemis
pas kort of al heel lang -
het gemis van een dierbare
het gemis van een leven dat verloren ging
van een droom die nooit uitkwam
van iets wat zo mooi was en zo kwetsbaar bleek.

Wij vertrouwen aan U toe
onze kinderen en jongeren
zo vol van belofte nog
en toch al zo helemaal zichzelf
dat ze niet te volwassen mogen worden
niet te star en stijf
dat ze mogen blijven leren en groeien
kijken en luisteren en vragen
dat ze open mogen staan
voor een nieuwe wereld
zoals U die heeft bedoeld.
We leggen in uw handen
hun dromen en hun zorgen
hun onzekerheden en teleurstellingen
hun inspanningen en prestaties
wetend dat U hen kent en leidt.

Wees erbij
als (...)
grote stappen moeten zetten in hun leven
en wees bij (...)
en alle kinderen die tegenslag te verduren hebben.
Zegen ons in alle seizoenen van ons leven
bij elke oversteek die wij moeten maken

In stilte leggen wij in uw handen
de mensen die uw zorg nodig hebben
de situaties waar uw wijsheid nodig is
en alles wat ons vanmorgen
verontrust en bezighoudt.

*Wanneer u vaker inspiratie ontleent aan de preken en gebeden
die klinken in de Kloosterkerk,
stellen wij u voor om een gift over te maken op NL 29 INGB 0000 0585 71
ten name van Stichting Kloosterkerk.
U steunt ons werk ermee!*